

Силабус навчальної дисципліни

ЕКОЛОГІЯ І БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування

Спеціальність: 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

Кафедра фінансово-економічних дисциплін

Рік навчання: I, Семестр: I

Дні занять: I семестр, **вівторок, 9.40, ауд. 9**

Консультації: понеділок, 13.40, ауд. 9

Кількість кредитів: 3,0

Загальний обсяг годин -90 (аудиторних – 60, самостійна робота – 30)

Підсумковий контроль: екзамен

Мова викладання: українська

Викладач Шершун Галина Валеріївна

Контактна інформація Galinashershun@ukr.net, +380687237519

Опис дисципліни

Дисципліна "Основи екології та безпека життєдіяльності" є базовою навчальною дисципліною гуманітарно-технічного напрямку, яка має світоглядний інтегральний характер. Світогляд студентів формується під час розгляду таких основних понять, як «людина», «життя», «діяльність», «навколишнє середовище», «екосистема», які водночас є об'єктами вивчення філософії, соціології, психології, природничих наук, але синтезуються в екологічні знання та культуру. Розкриваючи суть цих понять, студенти усвідомлюють функціональну нерозривність людини і навколишнього середовища, їхній взаємний вплив, що відображається не тільки на життєдіяльності, а й на способі мислення, активній соціальній позиції, особистій безпеці людини та стані довкілля.

Структура курсу

Години (лек./пр.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2/-	1. Сутність БЖД та ОП. Концепція ООН про сталий розвиток людства. Ризик в житті людини.	знати стратегію стійкого розвитку суспільства. Культуру безпеки як складова загальної культури, що гарантує безпеку людства. Концепцію допустимого ризику. Модель життєдіяльності людини. Об'єкт та предмет безпеки життєдіяльності. Головні визначення безпеки життєдіяльності.	опитування
2/2	2. Фізіологічні, психологічні та соціальні основи забезпечення безпечної життєдіяльності	знати психологічні та фізіологічні особливості людини, їх вплив на безпеку життєдіяльності. Характеристику основних аналізаторів, що забезпечують безпеку життєдіяльності. Значення нервової системи в життєдіяльності людини. Роль біоритмів у забезпеченні життєдіяльності людини.	Тести, індивідуальна практична робота
2/2	3. Медично-біологічні та соціальні проблеми здоров'я. Вплив негативних чинників на здоров'я людини.	знати вплив негативних чинників на здоров'я людини. Основи здорового способу життя. Рациональне та здорове харчування. Вимоги до якості основних продуктів харчування. Харчові добавки, ГМО та їх вплив на здоров'я людини. Культура здоров'я та безпека життєдіяльності.	Тести, практична робота
2/-	4. Рациональні умови життєдіяльності людини та її вплив на навколишнє середовище	знати середовище життєдіяльності людини, його характеристика, оптимальні та допустимі параметри з точки зору забезпечення життєдіяльності людського організму. Соціально – політичне середовище. Техногенне середовище (техносфера). Психологічні причини свідомого порушення виконавцями вимог безпеки	опитування
2/-	5. Природні небезпеки.	знати природні небезпеки: літосферні, гідросферні, атмосферні, космічні стихійні лиха. Заходи спрямовані на запобігання негативної дії природних джерел небезпеки на людину. Загальні закономірності виникнення природних небезпек.	Тести, індивідуальні завдання
2/-	6. Небезпеки техногенного характеру.	знати техногенні небезпеки. Антропогенний вплив на навколишнє середовище. Аварії з викидом радіоактивних речовин у навколишнє середовище. Аварії з витоком сильнодіючих отруйних речовин. Загальні закономірності виникнення техногенних небезпек.	опитування
2/2	7. Соціальні небезпеки.	знати соціально-політичні небезпеки. Загальні закономірності виникнення небезпек. Політичні небезпеки: війни, тероризм, екстремальні ситуації криміногенного характеру.	опитування ситуаційні задачі
2/2	8. Захист населення і територій у	знати визначення рівня НС, регламент подання інформації про їх загрозу або виникнення. Ліквідації наслідків НС.	Тести, практична робота

	надзвичайних ситуаціях природного та техногенного характеру	Запобігання НС та організація дій для усунення їх негативних наслідків. Дії населення в умовах НС. Індивідуальні та колективні засоби захисту. Ліквідація наслідків впливу на людину радіоактивних, хімічних та біологічних речовин.	
2/2	9. Загальні принципи управління охороною навколишнього природного середовища та БЖД.	знати управління та нагляд за безпекою життєдіяльності. Конституція України про БЖД людини. Законодавчу базу БЖД.	опитування
2/-	10. Екологія - наука про взаємодію людини з навколишнім середовищем. Класифікація екологічних факторів.	знати предмет та структуру екології. Міждисциплінарний характер і зв'язок екології з іншими науками та дисциплінами. Її функції. Основні напрями сучасної екології. Коротка історія становлення екології як науки. Галузі і підрозділи екології: аутоекологія (екологія організмів), демоекологія (екологія популяцій), синекоекологія (екологія угруповань).	Тести, опитування
2/2	11. Основні закони екології, як закони розвитку людини, суспільства, природи	знати значення термінів: популяція, біоценоз, екосистема, біосфера. Найважливіші екологічні закони: обмеження природних ресурсів, зменшення природно-ресурсного потенціалу, піраміди енергій, закон рівнозначності всіх умов життя, розвитку природної системи за рахунок навколишнього середовища.	Тести, практична робота
2/-	12. Популяція: динаміка, структура, типи взаємовідносин між популяціями	знати визначення популяція. Динаміка популяцій: народжуваність, смертність. Поняття мінімальної чисельності та щільності популяцій. Коливання чисельності популяцій, фактори, що впливають на цей процес. Регуляція чисельності особин. Зростання чисельності популяцій.	опитування
2/-	13. Екологічна оцінка атмосфери	знати про забруднення атмосфери і його наслідки: Склад і структура атмосфери. Основні забруднюючі речовини і їх походження. Глобальні екологічні проблеми, які пов'язані з забрудненням атмосфери: руйнування озонового шару, парниковий ефект, смоги, кислотні дощі.	опитування
2/2	14. Урбоекологія – екологія міст. Проблеми проживання у великих містах.	знати недоліки та переваги проживання у великих містах. Екологічні проблеми міст та шляхи їх вирішення.	Тести, індивідуальні завдання

2/-	15. Економічні механізми охорони природного середовища та раціонального природокористування.	знати класифікацію природних ресурсів. Міжнародні природні ресурси. Ресурсний цикл як антропогенний кругообіг речовин. Принципи раціонального природокористування. Сучасні екологічні вимоги до діяльності людини. Раціональне природокористування	опитування
2/2	16. Розвиток продуктивних сил та антропогенний вплив на довкілля.	знати про обмеженість природних ресурсів. Історію виробничої діяльності людини: Наслідки природних та антропогенних екологічних катастроф. Антропогенний вплив і екологічне буття гідросфери, атмосфери, літосфери, біосфери.	Практична робота
2/-	17. Управління в галузі охорони навколишнього природного середовища.	Екологічна експертиза, моніторинг, нормування, паспортизація, ліцензування.	опитування
2/-	18. Глобальні екологічні проблеми та способи їх вирішення у світі.	Міжнародне екологічне законодавство. Міжнародні екологічні організації.	опитування
2/-	19. Екологічне право України. Екологічні права та обов'язки громадян.	Поняття, джерела, об'єкти екологічного права. Екологічні права та обов'язки громадян.	опитування
2/2	20. Екологічні проблеми України та її регіонів. Природно-ресурсний потенціал.	Екологічна політика нашої держави. Проблеми екологічної освіти, науки й культури. Роль природничих та гуманітарних наук у формуванні екологічного світогляду громадян.	Тести, опитування

Список використаних джерел

1. Безпека життєдіяльності (забезпечення соціальної, техногенної та природної безпеки: Навч. посібник/ В.В. Бегун, І.М. Науменко - К.: , 2004. – 328с.
2. Березуцький В.В., Васьковець Л.А., Вершиніна Н.П. та ін. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник / За ред.. проф. В.В. Березуцького. – Х.: Факт, 2005. – 348 с.
3. Желібо Є. П., Заверуха Н. М., Зацарний В. В. Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти України I-IV рівнів акредитації/ за ред. /Є. П. Желібо, і В.М. Пічі. – Львів: Піча Ю.В., К.: "Каравела", Львів: “Новий Світ., 2002. – 328 с.
4. Бердій Я.І. Основи екології та охорона навколишнього природного середовища: Навч. посібник. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2002. – 117 с.
5. Білявський Г.О., Бутченко Л.І., Навроцький В.М. Основи екології: теорія та практикум. Навч. посібник. – К.: Лібра, 2002. – 352 с.